

Plan bedrijfsmatige verpakkingen 2020 - 2030

Samen de circulariteit van bedrijfsmatige verpakkingen versterken

Bedrijfsmatige verpakkingen beschermen producten, zorgen voor extra veiligheid, vereenvoudigen het transport en informeren klanten. Ze spelen een essentiële rol in specifieke logistieke ketens en komen vaak tegemoet aan veeleisende technische kenmerken. Ondernemingen in België brengen jaarlijks 750.000 ton eenmalige bedrijfsmatige verpakkingen op de markt. We verzekeren de selectieve ophaling en recyclage van de bedrijfsmatige verpakkingen dankzij samenwerking tussen ontpakkers, verpakkingsverantwoordelijken en afvalophalers.

Binnen Europa speelt België een voortrekkersrol door als enig Europees land een specifiek organisme voor het beheer van bedrijfsmatig verpakkingsafval¹ (Valipac) te hebben met specifieke wettelijke doelstellingen. Ondernemingen moeten bovendien driejaarlijks preventieplannen opstellen die hun nut keer op keer hebben bewezen.

En we doen het vandaag zeer goed: niet alleen is 80% van de op de markt gebrachte massa aan bedrijfsmatige verpakkingen herbruikbaar (3.150.000 ton), de Belgische industrie kan nu ook bogen op een recyclagepercentage van 89,7% voor eenmalige verpakkingen (cijfers van 2019). Hoewel de resterende 10,3% vaak zeer specifieke uitdagingen vertoont, kunnen we nog steeds verder gaan.

¹ Bedrijfsmatige verpakkingen zijn verpakkingen die niet kunnen worden beschouwd als verpakkingen van huishoudelijke oorsprong.

De inzameling van afvalstoffen in ondernemingen gebeurt in het kader van de vrije markt en moet de wetmatigheden van de vrije concurrentie respecteren. De verschillende essentiële schakels in de circulaire economie zoals preventie, traceerbaarheid, recyclage in Europa of het ecodesign kunnen alleen gerealiseerd worden door een efficiënte werking van de markt mogelijk te maken.

We zijn van plan om de nodige acties te ondernemen om het Belgische systeem nog efficiënter te maken. **Daarom stelt het Belgische bedrijfsleven dit ambitieuze actieplan voor om de belangrijkste uitdagingen van de circulariteit van bedrijfsmatige verpakkingen aan te gaan, met concrete acties en specifieke doelstellingen.**

We hebben bijzondere aandacht voor onderstaande thema's:

- Preventie: door onder andere het stimuleren van bulkleveringen en/of door meer gebruik te maken van herbruikbare verpakkingen waar mogelijk;
- Kennis: door het creëren van een specifiek platform waarin we de beschikbare kennis over de circulariteit van verpakkingen centraliseren en delen;
- Ecodesign: door het bevorderen van de circulariteit van op de markt gebrachte eenmalige verpakkingen met behulp van duidelijke richtlijnen en/of de inzet van hernieuwbare grondstoffen;
- Ecomodulatie: om het gebruik van verpakkingen die herbruikbaar, hernieuwbaar en recycleerbaar zijn, te stimuleren;
- Recyclage: door de selectieve inzameling bij bedrijven te intensiveren en de recyclagecapaciteit in België te bevorderen;
- Traceerbaarheid: door een verbeterde traceerbaarheid en controle van de bestemmingen van ons verpakkingsafval.

Ons doel: de circulariteit van bedrijfsmatige verpakkingen versterken dankzij een nauwe samenwerking en door alle stakeholders hun specifieke verantwoordelijkheid te laten opnemen om de leiders in Europa te blijven.

Iedere deelnemende sector en de ondernemingen in die sector zullen bijdragen aan de verwezenlijking van deze doelstelling rekening houdend met hun eigen specificiteit.

ENGAGEMENTEN VAN DE INDUSTRIE

1. Preventie en ecodesign

- **Preventieplannen behouden als kern van het preventiebeleid.** Bedrijven en sectoren zijn onder bepaalde voorwaarden in België verplicht om driejaarlijkse preventieplannen op te stellen. Die vormen een grote meerwaarde en moeten worden behouden. We zullen in die plannen nog meer de nadruk leggen op alle circulaire aspecten van verpakkingen.
- **Kennis centraliseren en delen.** We engageren ons om vanaf 2021 een ecodesign platform (Hub) op te starten:
 - Dat heeft tot doel enerzijds de kennis over de circulariteit van verpakkingen te centraliseren en te verspreiden en anderzijds bedrijven te helpen oplossingen te vinden voor nog niet gerecycleerde stromen.
 - Tegen 2022 brengt de Hub de verschillende stromen die niet gerecycleerd worden in kaart.
 - Vanaf 2023 wordt jaarlijks voor minstens één stroom naar een oplossing gezocht die, indien nodig, het gebruik van alternatieve verpakkingen omvat.
- **Bulkleveringen stimuleren waar dat een geschikte optie is.** Er worden reeds heel wat goederen aangeleverd in bulk². Het bedrijfsleven wenst dat gebruik van bulkleveringen verder uit te breiden.
 - Omdat de exacte hoeveelheid goederen die op dit moment via bulkleveringen geschiedt niet precies bekend is, starten we in 2021 met een nulmeting van de hoeveelheden en de sectoren die daarvan gebruik maken. Daarbij hebben we bijzondere aandacht voor de technische vereisten en specificiteit van iedere sector.
 - In een tweede fase proberen we het aantal bulkleveringen te verhogen door andere bedrijven te overtuigen van de *best practices*.
- **Meer herbruikbare verpakkingen.** We stimuleren het gebruik van bestaande en innovatieve herbruikbare bedrijfsmatige verpakkingen daar waar dat een geschikte oplossing biedt.
 - Bijvoorbeeld, in het bijzonder voor pallets verbinden we ons ertoe dat tegen 2030 bedrijven die goederen verpakken of laten verpakken en die daarvoor op een efficiënte manier standaardpalletten kunnen gebruiken, dat ook zullen doen met herbruikbare pallets voor minstens 80% van de leveringen aan hun Belgische klanten.
- **Design4circularity.** Verpakkingsverantwoordelijken zijn zich er niet altijd van bewust dat hun bedrijfsmatige verpakkingen voor problemen kunnen zorgen verder in de keten.
 - Tegen eind 2021 stellen we duidelijke richtlijnen op per materiaal die de essentiële criteria definiëren die in rekening gebracht moeten worden voor de circulariteit en waarmee rekening moet worden gehouden bij het ontwerpen/aanschaffen van bedrijfsmatige verpakkingen. Die criteria moeten binnen de respectievelijke materiaalketens en idealiter op Europees niveau worden afgestemd. Er wordt rekening gehouden met bestaande richtlijnen en met de nieuwste technologische evoluties en innovaties, o.a. inzake recyclage.

² 'Bulk' moet in de context van bedrijfsmatige verpakkingen verstaan worden als 'hulpmiddel om producten tot bij de klant te transporteren zonder enige verpakking'.

- Bedrijven en sectoren in de hele keten engageren zich om bedrukkingen voor marketingdoeleinden te verminderen en inkt en lijmen in te zetten die het hergebruik niet verhinderen om zo maximaal de waarde van de materialen te kunnen behouden. De demonstratieprojecten die Valipac nu al samen met bedrijven uitvoert, worden daarbij als *best practice* gepromoot.
 - Doorheen de keten onderzoeken we bij de ontwikkeling van alle verpakkingsoplossingen steeds de meeste duurzame verpakkingen, rekening houdend met de totale milieu-impact en de reglementaire, wettelijke en technische vereisten.
 - Design4Circularity zal zich enten op Europese richtsnoeren, daar waar die bestaan, om de handel binnen de eengemaakte markt niet te verstoren.
- **Ecomodulatie.** In 2024 zullen, op basis van de Design4Circularity- en preventie richtlijnen van de materialen, de principes van ecomodulatie verder toegepast worden op de bijdragen van de verpakkingsverantwoordelijken.

2. De selectieve inzameling verhogen

- **Meer selectieve inzameling.** Huishoudens genieten directe economische voordelen indien zij zelf hun afval beter sorteren. In ondernemingen moeten we daarentegen een diverse groep werknemers, aannemers, uitzendkrachten enz. overtuigen van de voordelen van een goede sortering voor het milieu en de onderneming.
 - We zullen via sensibiliserings- en communicatiecampagnes de bedrijfswereld verder wijzen op de geldende verplichtingen tot selectieve inzameling.
 - Samen met de afvalophalers zullen we het aantal bedrijven dat één of meerdere verpakkingsstromen selectief aanbiedt, tegen 2025 doen stijgen met 25% ten opzichte van 2019.
 - We zetten onze inspanningen vervolgens verder om tegen 2030 minstens nog eens 25% ten opzichte van 2025 extra te bereiken.
 - We steunen de bevoegde overheden om een krachtig signaal te geven om ervoor te zorgen dat de verplichtingen tot selectieve inzameling worden nagekomen.
- **Metten voor meer efficiëntie.** Vandaag schat men dat het bedrijfsrestafval nog +/- 5% bedrijfsmatig verpakkingsafval bevat of zo'n 75.500 ton.
 - Vóór het einde van 2020 zal dat aandeel opnieuw bepaald worden via samenstellingsanalyses bij de afvalophalers.
 - Tegen 2030 verminderen we de hoeveelheid recycleerbaar bedrijfsmatig verpakkingsafval in het bedrijfsrestafval met minstens 20% (15.000 ton).

3. Traceerbaarheid en recyclage in België bevorderen

- **Naar een maximale traceerbaarheid.** Vandaag verzekeren we de opvolging van bedrijfsmatig verpakkingsafval al in belangrijke mate, maar nog niet doorheen de hele keten. Daarom verbinden we ons ertoe om samen met de afvalophalers:
 - De volledige traceerbaarheid van houten en metalen bedrijfsmatig verpakkingsafval te behouden.
 - Tegen eind 2020 de eindbestemmingen te kennen van 80% van al het bedrijfsmatig plastic verpakkingsafval dat gebruikt wordt op de Belgische markt.
 - Tegen eind 2021 de eindbestemmingen te kennen van 80% van al het bedrijfsmatig verpakkingsafval uit papier/karton dat gebruikt wordt op de Belgische markt.
 - Tegen 2024 de eindbestemming te kennen van al het bedrijfsmatig verpakkingsafval op de Belgische markt doorheen de hele keten.
- **Recyclage in België bevorderen.** We willen ervoor zorgen dat tegen 2030 80% van al ons bedrijfsmatig verpakkingsafval in Europa wordt gerecycleerd op een efficiënte en hoogwaardige manier, rekening houdend met onze voorkeur voor recyclage in België. We bekijken samen met de bevoegde instanties hoe een gunstig investeringsklimaat verder ontwikkeld kan worden voor sortering en recyclage in België.
- **Recyclage aantonen.** Naast het opzetten van een traceerbaarheidssysteem, verbinden we ons er ook toe om audits uit te voeren bij bedrijven die verpakkingsafval van Belgische oorsprong verwerken, om ervoor te zorgen dat dat afval effectief gerecycleerd wordt:
 - In 2020 zullen de audits zich concentreren op de controle van becijferde gegevens (massabalans) en op administratief onderzoek. We zullen daarom werken aan de redactie van een protocol voor de audit van traders. In een latere fase zullen we een inspectieprotocol voor audits bij recyclers ontwikkelen.
 - Vanaf 2021 zullen we vergezeld door de betrokken traders bezoeken bij recyclebedrijven organiseren.³
 - We bevorderen de samenwerking met gecertificeerde recyclebedrijven daar waar het nuttig en nodig is. We werken eveneens samen met Europese organisaties om een informatie-uitwisselingsplatform op te zetten om informatie over audits uitgevoerd bij recyclebedrijven te kunnen delen.
- **Afzetmarkt stimuleren voor gerecycleerd en hernieuwbaar materiaal.** Veel bedrijfsmatige verpakkingen van alle soorten materialen zijn al gemaakt van gerecycleerd en/of hernieuwbaar materiaal. Alle bedrijfsmatige verpakkingen moeten in de eerste plaats voldoen aan de wettelijke en technische vereisten, maar we gaan resoluut voor het gebruik van (meer) gerecycleerd en hernieuwbaar materiaal.
 - Bedrijven en sectoren in de hele keten engageren zich om tegen 2024 een ambitieuze en gestage toename van het gebruik van gerecycleerde en/of hernieuwbare materialen in geproduceerde of aangekochte bedrijfsmatige verpakkingen te verwezenlijken. De demonstratieprojecten die Valipac nu al samen met bedrijven uitvoert, worden daarbij als *best practice* gepromoot.
 - We voeren een nulmeting uit in 2022 (o.b.v. de nieuwe Europese methodologie) en de impact van het engagement wordt gemeten in 2025.

³ Of in voorkomend geval van zodra de gezondheidstoestand het toelaat.
Plan bedrijfsmatige verpakkingen

EVALUATIE VAN DE ENGAGEMENTEN

De ondertekenaars zullen gebruik maken van de talrijke cijfers van Valipac over bedrijfsmatige verpakkingen en bedrijfsmatig verpakkingsafval. In lijn met de strategie bepaald door haar leden, zal Valipac het verzamelen van informatie geleidelijk uitbreiden naar de bestemmingen waar bedrijfsmatige verpakkingen worden verwerkt en naar de integratie van gerecycleerd materiaal.

De in dit plan vastgelegde doelstellingen zullen worden geëvalueerd ten opzichte van het jaar 2019.

Met deze engagementen willen we de opgelegde doelstellingen tegen 2030 halen en zelfs overtreffen. Ze worden breed ondersteund en zijn gebaseerd op een overeenkomst met onderstaande partners:

CONCLUSIE

Onze engagementen zijn gebaseerd op de belangrijkste pijlers van de circulaire economie en stimuleren de circulariteit van bedrijfsmatige verpakkingen.

De gestelde doelstellingen zijn specifiek en meetbaar. Ze maken deel uit van een tienjarig actieplan.

Dankzij de engagementen uit dit plan zal de industrie het circulaire beheer van bedrijfsmatige verpakkingen versterken.